

Proti migraci i LGBT. Mladé vábí online, že jsou radikálové, odmítají

Filip Harzer
25.8.2025

Seznam Zprávy

Napomáhají tomu sociální sítě i to, že Jarosława Kaczyńskiego i premiéra Donalda Tuska mají za politické dinosaury. Pohled mladé generace přibližujeme v další středoevropské reportáži z cyklu Radikální přitažlivost.

„Člověk se začne starat o politiku tehdy, když mu sáhne do peněženky. Tak to bylo i se mnou a mými vrstevníky,“ říká mi v kanceláři v centru Varšavy sedmnáctiletý Hubert Przytuła, který pochází z podnikatelské rodiny z jihu Polska.

O politický systém se začal zajímat před pěti lety v začátcích pandemie covidu-19. Tehdejší omezení zasáhly i jeho rodinu a přispěly k tomu, že se teenager zhlédl v program Konfederace.

Mocenské ambice

Jde o polskou opoziční krajně pravicovou stranu, která vznikla spojením několika menších uskupení. Její jádro tvoří nacionalisté, ultrakatolíci a také libertariáni.

Partaji se letos na jaře podařilo politicky výrazně posílit a po parlamentních volbách 2027 by ráda sehrála roli „jazýčku na vahách“. Její lídři se netají ambicemi podílet se na moci.

Lídr Konfederace Sławomir Mentzen letos v květnu v prvním kole prezidentských voleb skončil na třetím místě. Bodoval u nejmladších voličů mezi 18 a 29 lety, zejména u mužů. Straně se ale daří oslovovat ještě mladší ročníky - jako ten Huberta Przytuły.

S šesti procenty bodoval v prvním prezidentském kole i antisemita a homofob Grzegorz Braun, jenž byl původně v Konfederaci.

Jeho nově osamostatněná strana Konfederace Koruny polské má teď v průzkumech kolem pěti procent a „uloupá“ si z popularity mateřské strany. Dohromady jde o podporu na úrovni 20 procent.

Asistent známých tváří

Během našeho rozhovoru má na sobě Hubert Przytuła výrazné brýle a oblek s kravatou. Jsme v kanceláři poslance Przemysława Wiplera. Právě jemu – a také poslanci Konradu Berkowiczovi – dělá mladík asistenta.

Oba poslanci Konfederace patří k nejvýraznějším tvářím krajní pravice v Polsku a jejich projev se často pohybuje na hraně provokací a obhajoby nenávistných projevů.

Wipler, jemuž se v roce 2023 podařil politický comeback, byl v minulosti odsouzen za fyzický útok na policisty a čelí i obvinění z finančních machinací.

Berkowicz si pro změnu vysloužil pověst provokatéra a je známý svým konfrontačním stylem. Během televizní debaty nasadil protikandidátce židovskou jarmulku, v Sejmu navrhoval hasičími přístroji

rozhánět ekologické aktivisty a na sociálních sítích brojí proti LGBT+ lidem i migrantům, které vykresluje jako hrozbu pro Polsko.

Šíření hoaxů jako metoda politiky

Poslanec Berkowicz letos v červenci na síti X zveřejnil fotografii několika lidí tmavší pleti nastupujících do minibusu. Bez důkazů tvrdil, že jde o „transport migrantů“ v rámci unijního paktu, který měl údajně už začít zavádět premiér Tusk.

Ve skutečnosti šlo o běžné zaměstnance místní firmy v Zabkovicích Śląských. Migrační pakt vstoupí v platnost až v polovině roku 2026 a Polsko nezavazuje k přijímání migrantů.

Berkowiczův příspěvek se šířil virálně – jen na X ho vidělo přes 150 tisíc lidí, sdílely jej tisíce dalších. Vzbudil silné emoce a přitáhl pozornost k poslanci.

„Měli program pomoci podnikatelům. Moji rodiče jsou podnikatelé a podniká celá naše rodina, takže to pro mě znělo z ekonomického hlediska racionálně,“ přibližuje důvody výběru Konfederace sedmnáctiletý poslanecký asistent.

Blízké je mu i hodnotové nastavení strany. „Mají konzervativní ideovou linii, což je pro mě velmi důležité,“ vysvětluje mi.

Jak se u Przytuły projevuje? Například odmítáním „speciálních výhod“ pro LGBT+ lidi, čímž myslí narovnání jejich práv. „Naše ústava zakazuje manželství osob stejného pohlaví a já chci, aby to tak zůstalo. Nejsem ani zastáncem registrovaných partnerství, protože by to byla jen další byrokracie, která nedává žádný skutečný právní smysl,“ říká a gayům a lesbám doporučuje návštěvu u notáře.

Na argument, že v Česku fungovalo registrované partnerství bez problémů 20 let, reaguje přesvědčením, že taková úprava je zbytečná.

Zachoval by současná přísná polská pravidla umělého přerušování těhotenství. Provedení interrupce se teď připouští jen v případě znásilnění, incestu nebo ohrožení života matky. Několik tragických případů ale ukázalo na šedou zónu nejasností a různých přístupů jednotlivých zdravotnických zařízení.

Silným motivem je u Huberta Przytuły i obava z nelegální migrace a „vymření Polska“. „Řeknu to úplně na rovinu: Kdybychom měli přijímat obrovské množství imigrantů z kulturně zcela odlišných zemí, s úplně jinými hodnotami a tradicemi, vedlo by to k tomu, že by se Polsko a Poláci časem vytratili,“ myslí si.

Za varovný příklad dává Německo, Francii a Švédsko, ve kterých spatřuje výrazné zhoršení bezpečnostní situace.

„Stop migraci!“

Przytuła se také v rodné Osvětimi spolupodílel na organizaci červencové demonstrace „Stop migraci!“, kterou Konfederace svolala. Protesty proběhly na víc než 80 místech po celém Polsku. Mezi požadavky bylo další zpřísnění azylové politiky a efektivnější deportace.

Na akci ve Varšavě promlouval i „Przytułów poslanec“ Wipler. Z pódia vzkazoval, že Polky a Poláci nechtějí, aby se země stala „kolonií pro migranty“. „Teď je to teprve začátek, malý potůček. Za rok se ten potůček změní v migrační tsunami,“ prohlásil.

Dav na politické projevy reagoval skandováním hesel „Polsko celé, jenom bílé“ nebo „Celé Polsko zpívá s námi: Táhněte pryč s uprchlíky“. „Naprostě rozumím emocím, které stojí za těmito slovy,“ reagoval pak Wipler na dotaz státní Polské televize.

Sám Hubert Przytuła říká, že s rasistickými hesly nesouhlasí a že „rasa nehraje roli“. Pokřiky si vysvětluje tím, že se do demonstrací zapojily i jiné organizace.

Druhý „Przytułův poslanec“, Konrad Berkowicz, zas v červenci uvedl, že xenofobie (tedy strach nebo odpor ke všemu cizímu) je „důležitým prvkem národního společenství“.

Przytuła má za to, že šlo o satiru. Dodává, že xenofobii nechápe jako nenávist k cizímu, ale jako nejistotu a nedůvěru. „To je přirozené ve světě zvířat i ve světě lidí,“ přemítá angažovaný teenager.

Jedním dechem odmítá, že by byl příznivcem krajní pravice. „Pokud si někdo myslí, že strana, která jednoduše prezentuje normální názory, tedy konzervativní a tradiční názory, je krajně pravicová, nemohu s tím souhlasit,“ tvrdí.

Má za to, že Konfederace je „stranou zdravého rozumu“, která je otevřená všem. Sám se neoznačuje za radikála, ale hlásí se ke „konzervativnímu liberalismu“. „Někteří tvrdí, že je to neslučitelné spojení, ale já si to nemyslím,“ doplňuje.

Expertka: Konfederace legitimizuje nenávist

Odborný pohled na Konfederaci však zní jinak. Podle polské expertky na krajní pravici Anny Tatar není o zařazení partaje pochyb.

„Je to radikální strana – některé výroky a chování jejích členů a lidí, kteří s ní spolupracovali, jsou blízké fašismu,“ říká Seznam Zprávám odbornice, jež dlouhodobě působí ve sdružení Nikdy víc a monitoruje projevy nenávisti, extremismu a xenofobie.

„Konfederace popírá základní pravidla demokracie a útočí na menšiny – a to je nebezpečné. Udělala si z toho hlavní program, což má reálný důsledek: V Polsku přibývá útoků a napadení,“ podotýká dál Anna Tatar.

Radikální? Leda cukr v kávě

Navzdory tomu je odmítání označení „krajní pravice“ typické pro celý polský radikálně pravicový tábor.

Nesouhlasí s tím ani dvaatřicetiletý Bartosz Malewski. „Necítím se být radikálem. Zdá se mi, že prezentuji zdravé, rozumné názory. Samozřejmě jsou konzervativní, tradicionalistické, ale není na nich nic radikálního,“ notuje si s pocity Herberta Przytuły.

Radikálně si podle něj lze „osladit kávu“, ale v mediálním prostředí je tenhle výraz prý jen „strašákem“.

Na rozdíl od mladého poslaneckého asistenta má za sebou Malewski studia i roky právní praxe včetně působení ve vlivné ultrakonzervativní právnické organizaci Ordo Iuris. Ta mimo jiné systematicky prosazuje agendu přísných protipotrátových zákonů a odporu vůči právům LGBT+ lidí.

Sám uvádí, že se od roku 2012 „kontinuálně angažuje ve společensko-vlastenecké činnosti“. Je členem politického Národního hnutí, jež je součástí Konfederace a v parlamentu ho reprezentuje výrazný politik Krzysztof Bosak.

Zejména ale Malewski stojí v čele sdružení Pochod nezávislosti, které organizuje každoroční listopadový průvod Varšavou. Pochod na oslavu Dne nezávislosti se koná od roku 2010.

Podle příznivců jde o způsob oslavy vlastenectví, kam chodí s bílo-červenými vlajkami kromě fotbalových fanoušků klidně i rodiny s dětmi. Podle kritiků jde o projev nacionalistické agrese, která místo sjednocování propaguje nenávist a přitahuje krajní pravici, rasistická hesla a ze státního svátku dělá „svátek“ vulgárních chuligánů.

Reportáž Seznam Zpráv z Pochodu nezávislosti 2023:

S Malewskim se v rozhovoru dostáváme i ke stavu polského národoveckého tábora. Ten se letos, navzdory rozdílům, spojil ve druhém kole prezidentských voleb.

„Na pravici se ukázala určitá konsolidace, ale ta byla spíš způsobena odporem nebo obavami z případného vítězství Rafała Trzaskowského. Šlo vlastně o princip volby menšího zla,“ vysvětluje.

Nawrockého považuje za prezidenta, který je Konfederaci blíží než jeho předchůdce. „Pravice a uskupení jako Národní hnutí ho budou akceptovat víc než Andrzeje Dudu,“ míní.

Zlomem byl jazyk Kaczyńského a zvolení Trumpa

Že je teď krajní pravice povzbuzená a surfuje na vlně popularity, potvrzuje i Anna Tatar, jež se odborně věnuje zejména politické radikalizaci a také roli fotbalových chuligánů a dopadům nenávistné rétoriky na společnost.

„Nemluvila bych ale o nějakém náhlém zlomu. Spíš o dlouhodobém budování pozic. Je to širší jev nejen v Polsku, ale v celé Evropě i světě. Zásadním momentem bylo první zvolení Donalda Trumpa prezidentem USA, což krajní pravici na Západě i ve střední Evropě obrovsky povzbudilo,“ vysvětluje.

Polská pravice včetně bývalé vládnoucí strany PiS podle ní zradikalizovala jazyk i politiku natolik, že hranice mezi „běžnou“ a „krajní“ pravicí se rozmazávají. „A Konfederace dokázala dobře využít sociální síť. Jejich poselství je jednoduché, často nenávistné, ale extrémně šířené formou memů, videí, komentářů. Je to důležité hlavně pro mladé voliče,“ doplňuje Tatar.

K mladým skrz TikTok

To potvrzují i slova mladého poslaneckého asistenta Huberta Przytuły, k němuž se politika Konfederace dostala hlavně prostřednictvím sociálních sítí, na kterých jsou její politici velmi aktivní. Tiktokové klipy Sławomira Mentzena, na kterých sliboval „převržení politického stolku“, měly už v roce 2023 miliony zhlédnutí. Teď jednoho ze stranických lídrů na TikToku sleduje 1,7 milionu kont.

Popularitě krajní pravice u mladých kromě sociálních sítí napomáhá i další věc: lídr PiS Jarosław Kaczyński i premiér Donald Tusk jsou pro ně političtí dinosauři. Na scéně jsou totiž už od 90. let.

Potvrzují to i slova sedmadvacetiletého studenta Rocha, se kterým mluvím během pochodu na oslavu inaugurace nového prezidenta Karola Nawrockého. Od podpory PiS se v roce 2019 přesunul ke Konfederaci. „Je rozhodnější, pravicovější a více se snaží. PiS je trochu dědkovská,“ říká. „Jsem radikálnější, takže volím radikálnější stranu,“ doplňuje.

Przytuła k tématu dodává, že je Konfederace „strana mimo systém, který vládne v Polsku už 20 let“. „U moci se v něm střídají pořád jen dvě strany: Občanská platforma a PiS. Lidé jsou z toho už unavení. Platí to i pro mladé Poláky. A tady vstupuje na scénu Konfederace s konzervativními názory, které jsou v Polsku pořád silně zakořeněné,“ definuje poptávku po alternativě.

Na kritiku „zkompromitovaných politiků“ sázel ve volební kampani 2023 i Sławomir Mentzen. Kombinoval ji se slibem, že nastavení daní budou lidé rozhodovat v anketách. Pomáhala mu v tom image podnikatele, který firmám zařizuje „optimalizaci“ daní.

Někdy v té době se Przytuła se začal v politice aktivně angažovat. Podílel se na parlamentu dětí a mládeže a zapojil se i do mládežnické organizace Konfederace Mladí za svobodu.

Od té doby se zásah Konfederace ještě rozšířil. „Jsme na sociálních sítích nejaktivnější,“ dodává Hubert Przytuła. V budoucnu by chtěl studovat práva nebo mezinárodní vztahy a ekonomii a „v delší perspektivě se vidí v politice“. V den svých 18. narozenin oficiálně vstoupí do řad Konfederace.

F. Harzer: „Proti migraci i LGBT. Mladé vábí online, že jsou radikálové, odmítají“. SeznamZpravy.cz, 25.08.2025.

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-stredni-evropa-na-migraci-az-k-moci-polske-krajni-pravici-pomahaji-k-boomu-mladi-284528>